

Брюксел, 16 юни 2025 г.
(OR. en)

10300/25
ADD 13

Междуетноститутуционално досие:
2025/0162(NLE)

AELE 53
CH 19
MI 400

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От:	Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-жа Martine DEPREZ, директор
Дата на получаване:	13 юни 2025 г.
До:	Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на Европейския съюз
№ док. Ком.:	COM(2025) 309 annex
Относно:	ПРИЛОЖЕНИЕ към Предложение за Решение на Съвета за сключване на широкообхватен пакет от споразумения за консолидиране, задълбочаване и разширяване на двустранните отношения с Конфедерация Швейцария

Приложено се изпраца на делегациите документ COM(2025) 309 — Annex 13.

Приложение: COM(2025) 309 annex

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 13.6.2025 г.
COM(2025) 309 final

ANNEX 13

ПРИЛОЖЕНИЕ

към

Предложение за Решение на Съвета

**за сключване на широкообхватен пакет от споразумения за консолидиране,
задълбочаване и разширяване на двустранните отношения с Конфедерация
Швейцария**

Декларации, посочени в член 2, параграф 2 от Решението на Съвета за сключване, от името на Съюза, на широкообхватен пакет от споразумения за консолидиране, задълбочаване и разширяване на двустранните отношения с Конфедерация Швейцария

Съвместни декларации, придружаващи Протокола за изменение към Споразумението между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и Швейцарската конфедерация, от друга страна, относно свободното движение на хора:

СЪВМЕСТНА ДЕКЛАРАЦИЯ ОТНОСНО ГРАЖДАНСТВОТО НА СЪЮЗА

Понятието за гражданство на Съюза, въведено с Договора от Маастрихт (понастоящем член 9 от Договора за Европейския съюз и член 20, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз), няма еквивалент в Споразумението относно свободното движение на хора.

От това следва, че включването на Директива 2004/38/ЕО в Споразумението, при спазване на изключенията, предвидени в Споразумението, не засяга оценката на относимостта спрямо Споразумението на бъдещото законодателство на Съюза, както и на съдебната практика на Съда на Европейския съюз, преди или след подписването на Споразумението, въз основа на понятието за гражданство на Съюза. Тази относимост се определя в съответствие със Споразумението относно свободното движение на хора, включително с разпоредбите на Институционалния протокол към Споразумението.

Споразумението не предоставя правно основание за политически права на гражданите на държавите членки и Швейцария.

СЪВМЕСТНА ДЕКЛАРАЦИЯ
ОТНОСНО ПРЕДОТВРЯВАНЕТО И ПРОТИВОДЕЙСТВИЕТО НА ЗЛОУПОТРЕБАТА
С ПРАВА,
ПРЕДОСТАВЕНИ С ДИРЕКТИВА 2004/38/ЕО

Договарящите страни потвърждават общата цел за предотвратяване и противодействие на злоупотребата с права, предоставени с Директива 2004/38/ЕО¹, в съответствие с член 35 от посочената директива, по-специално по отношение на достъпа до социално подпомагане.

СЪВМЕСТНА ДЕКЛАРАЦИЯ
ОТНОСНО ОТКАЗВАНЕТО НА СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ И ПРЕКРАТЯВАНЕТО
НА ПРЕБИВАВАНЕТО
ПРЕДИ ПРИДОБИВАНЕТО НА ПРАВО НА ПОСТОЯННО ПРЕБИВАВАНЕ

Договарящите страни споделят виждането, че гражданите на Съюза и швейцарските граждани не трябва да се превръщат в неприемлива тежест за системите за социално подпомагане съответно на Швейцария и на държавите членки. Поради тази причина страните:

- i) могат, през първите три месеца на пребиваване, да откажат достъп до социално подпомагане на лица, които не са работници, самостоятелно заети лица или лица, които запазват статуса си на работници или самостоятелно заети лица, и на членовете на техните семейства, без да се извършва индивидуална оценка на положението на лицето;
- ii) могат да откажат да предоставят социално подпомагане на икономически неактивни лица, които не отговарят на изискването да притежават достатъчно средства за себе си и за членовете на семейството си;

¹ Директива 2004/38/ЕО (ОВ L 158, 30.4.2004 г., стр. 77), както се прилага съгласно приложение I към Споразумението.

- iii) могат, в случай на лица, търсещи работа за първи път, и на лица, които не са запазили статуса на работник или самостоятелно заето лице, да откажат да предоставят социално подпомагане, без да се извършва индивидуална оценка на положението на лицето.

В съответствие с член 14 и член 15 от Директива 2004/38/ЕО¹ Швейцария и държавите членки могат да експулсират лица, които вече не отговарят на условията за право на пребиваване, като например лица, които вече нямат статус на работник или самостоятелно заето лице и не се ползват с права на пребиваване въз основа на други разпоредби на Директивата. За да запазят статуса си на работници, станалите принудително безработни работници или самостоятелно заети лица, различни от тези, които временно не са в състояние да работят поради болест или злополука, трябва да се регистрират като търсещи работа лица в съответните бюра по труда и да отговарят на изискванията за продължаване на регистрацията като търсещи работа лица в публичните служби по заетостта, при условие че тези изисквания не са дискриминационни. В този контекст приемащата държава може да разгледа, за всеки отделен случай и като прилага еднакъв стандарт като към собствените си граждани, дали търсещото работа лице действително си сътрудничи добросъвестно със съответната служба с цел повторно навлизане на пазара на труда. Целта на това сътрудничество е търсещото работа лице да намери работа в разумен срок.

Това следва да се прилага в съответствие с принципа на пропорционалност.

¹ Директива 2004/38/ЕО (ОВ L 158, 30.4.2004 г., стр. 77), както се прилага съгласно приложение I към Споразумението.

СЪВМЕСТНА ДЕКЛАРАЦИЯ ОТНОСНО УВЕДОМЯВАНЕТО ЗА ЗАПОЧВАНЕ НА РАБОТА

Договарящите страни споделят виждането, че динамичното привеждане от страна на Швейцария в съответствие с правните актове на Съюза в областта на свободното движение на хора не следва да засяга прилагането на пропорционални и недискриминационни административни задължения по отношение на работодателите да уведомяват органите за започване на работа, като например швейцарската процедура за уведомяване за краткосрочни престои-, свързани с работа, с цел да се даде възможност на съответните органи да извършват ефективен контрол на пазара на труда.

Тези административни задължения не следва да засягат правото на пребиваване на лицето, включително с цел придобиване на право на постоянно пребиваване.

СЪВМЕСТНА ДЕКЛАРАЦИЯ ОТНОСНО КОНВЕНЦИЯТА ЗА ПРИЗНАВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИИТЕ

Договарящите страни отбелязват, че всички държави членки и Швейцария са страни по Конвенцията за признаване на квалификациите, отнасящи се до висшето образование в Европейския регион, и потвърждават, че я спазват при прилагане на Споразумението, както е в сила към датата на подписване на Протокола за изменение.

СЪВМЕСТНА ДЕКЛАРАЦИЯ ОТНОСНО СВОБОДНИТЕ РАБОТНИ МЕСТА

Динамичното привеждане в съответствие с достиженията на правото в областта на EURES от страна на Швейцария не следва да засяга националното законодателство за прилагане на член 121а от Федералната конституция на Швейцария, съгласно който се предвижда задължение швейцарските работодатели да регистрират свободните работни места за определени професии с равнище на безработица, по-високо от средното, в регионалния център по заетостта (RAV), преди свободните работни места да бъдат публично оповестени и предадени към портала EURES.

СЪВМЕСТНА ДЕКЛАРАЦИЯ ОТНОСНО ОБЩИТЕ ЦЕЛИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА СВОБОДНОТО ПРЕДОСТАВЯНЕ НА УСЛУГИ ЗА ПЕРИОД ДО 90 РАБОТНИ ДНИ И ГАРАНТИРАНЕТО НА ПРАВАТА НА КОМАНДИРОВАНИТЕ РАБОТНИЦИ

Швейцария и Съюзът споделят общата цел да предоставят на своите граждани, както и на своите икономически оператори, справедливи условия за свободното предоставяне на услуги за период до 90 дни действителна работа за календарна година (което включва командироването на работници), като същевременно напълно гарантират правата на работниците.

Швейцария и Съюзът споделят виждането, че е необходим пропорционален и недискриминационен контрол, за да се гарантира свободното предоставяне на услуги и правилното и ефективно прилагане на правилата за защита на работниците чрез предотвратяване на злоупотребите и заобикалянето на правилата.

СЪВМЕСТНА ДЕКЛАРАЦИЯ
ОТНОСНО ЕФЕКТИВНИТЕ СИСТЕМИ ЗА КОНТРОЛ,
ВКЛЮЧИТЕЛНО ДВУСТЕПЕННАТА СИСТЕМА НА ШВЕЙЦАРИЯ ЗА
ПРАВОПРИЛАГАНЕ

Договарящите страни декларират, че системите за контрол, въведени от Швейцария и държавите членки, следва да бъдат подходящи, ефективни и недискриминационни. Компетентните правоприлагащи органи съгласно националното право следва да извършват ефективен контрол на своята територия, за да гарантират спазването на приложимите правила и разпоредби. Отговорността за извършването на ефективен контрол, за да се гарантира спазването на приложимите правила и разпоредби, се носи от определените органи и други съответни наблюдаващи и правоприлагащи органи съгласно националното право, които, както е в случая с Швейцария, могат да включват социалните партньори в съответствие с двустепенната система на Швейцария за правоприлагане. С тази разпоредба се гарантира, че правомощията за контрол и санкции на тези субекти се запазват и зачитат. Контролът следва да се извършва по пропорционален и недискриминационен начин, като се има предвид, че Споразумението ограничава свободното предоставяне на услуги до 90 дни действителна работа за календарна година.

СЪВМЕСТНА ДЕКЛАРАЦИЯ ОТНОСНО ПРИНЦИПА
НА „РАВНО ЗАПЛАЩАНЕ ЗА РАВЕН ТРУД НА ЕДНО И СЪЩО МЯСТО“
И ПРОПОРЦИОНАЛНОТО И АДЕКВАТНО РАВНИЩЕ
НА ЗАЩИТА НА КОМАНДИРОВАНИТЕ РАБОТНИЦИ

Като се имат предвид общата им цел за спазване на принципа на „равно заплащане за равен труд на едно и също място“ и фактът, че Швейцария прилага този принцип от влизането в сила на Споразумението на 1 юни 2002 г. и през последните години е подобрила прилагането му въз основа на обективен анализ на риска и пропорционалността на проверките, както Швейцария, така и Съюзът могат да гарантират пропорционално и адекватно равнище на защита. Тяхната цел е да се гарантира свободното предоставяне на услуги, като същевременно се гарантира справедливо и ефективно прилагане на разпоредбите, като по този начин се предотвратяват всякакви случаи на злоупотреба или заобикаляне на правилата.

СЪВМЕСТНА ДЕКЛАРАЦИЯ
ОТНОСНО УЧАСТИЕТО НА ШВЕЙЦАРИЯ
В ДЕЙНОСТИТЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ОРГАН ПО ТРУДА

Швейцария следва да може да продължи да участва в заседанията и разискванията на Управителния съвет на Европейския орган по труда като наблюдател, без да се засягат работните договорености, които Органът би могъл да установи с Швейцария в съответствие с член 42 от Регламент (ЕС) 2019/1149¹.

¹ Регламент (ЕС) 2019/1149 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. за създаване на Европейски орган по труда, за изменение на регламенти (ЕО) № 883/2004, (ЕС) № 492/2011 и (ЕС) 2016/589 и за отмяна на Решение (ЕС) 2016/344 (ОВ L 186, 11.7.2019 г., стр. 21), включително всички последващи изменения.

СЪВМЕСТНА ДЕКЛАРАЦИЯ
ОТНОСНО СИСТЕМАТА ЗА ДЕКЛАРАТИВНА РЕГИСТРАЦИЯ
НА ПОГРАНИЧНИТЕ РАБОТНИЦИ

Договарящите страни се споразумяват, че ако Швейцария реши да регистрира пограничните работници за декларативни цели в съответствие с член 7а от Споразумението, тя следва да разгледа въпроса заедно със съседните държави членки в рамките на съответните двустранни форуми. Тези обсъждания не следва да водят до диференцирано третиране на пограничните работници съгласно Споразумението и не засягат правата и задълженията на пограничните работници съгласно Споразумението.

СЪВМЕСТНА ДЕКЛАРАЦИЯ
ОТНОСНО ВКЛЮЧВАНЕТО НА ДВА ПРАВНИ АКТА НА ЕС
В ПРИЛОЖЕНИЕ I КЪМ СПОРАЗУМЕНИЕТО

Договарящите страни споделят виждането, че Регламент (ЕС) 2024/2747¹ попада отчасти в обхвата на Споразумението. Те се споразумяват Съвместният комитет да предприеме необходимите мерки, за да гарантира включването на посочения регламент в приложение I към Споразумението незабавно след влизането в сила на Протокола за изменение към Споразумението. При включването се вземат предвид хоризонталният характер на Регламента и възможните връзки с други двустранни споразумения между договарящите страни.

¹ Регламент (ЕС) 2024/2747 на Европейския парламент и на Съвета от 9 октомври 2024 г. за създаване на рамка от мерки, отнасящи се до извънредните ситуации на вътрешния пазар и до устойчивостта на вътрешния пазар и за изменение на Регламент (ЕО) № 2679/98 на Съвета (Акт за извънредните ситуации и устойчивостта на вътрешния пазар) (ОВ L, 2024/2747, 8.11.2024 г.).

Договарящите страни споделят виждането, че Директива (ЕС) 2024/2841¹ попада в обхвата на Споразумението. Те се споразумяват Съвместният комитет да предприеме необходимите мерки, за да гарантира включването на посочената директива в приложение I към Споразумението незабавно след влизането в сила на Протокола за изменение към Споразумението.

СЪВМЕСТНА ДЕКЛАРАЦИЯ,
ПРИДРУЖАВАЩА ПРОТОКОЛА ЗА ДЪРЖАВНАТА ПОМОЩ
КЪМ СПОРАЗУМЕНИЕТО МЕЖДУ ЕВРОПЕЙСКАТА ОБЩНОСТ
И КОНФЕДЕРАЦИЯ ШВЕЙЦАРИЯ ПО ВЪПРОСИ НА ВЪЗДУШНИЯ ТРАНСПОРТ

Ако Европейската комисия предостави финансова подкрепа под каквато и да е форма, за която не се прилагат правилата за държавна помощ съгласно настоящия протокол и която нарушава или заплашва да наруши конкуренцията чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия или производството на някои стоки и засяга търговията между договарящите страни, попадаща в обхвата на Споразумението, Швейцария може да поиска консултации за обсъждане на въпроса.

¹ Директива (ЕС) 2024/2841 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2024 г. за установяване на европейската карта за хора с увреждания и на европейската карта за паркиране за хора с увреждания (ОВ L, 2024/2841, 14.11.2024 г.).

СЪВМЕСТНА ДЕКЛАРАЦИЯ,
ПРИДРУЖАВАЩА ПРОТОКОЛА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ
КЪМ СПОРАЗУМЕНИЕТО МЕЖДУ ЕВРОПЕЙСКАТА ОБЩНОСТ
И КОНФЕДЕРАЦИЯ ШВЕЙЦАРИЯ ОТНОСНО ЖЕЛЕЗОПЪТНИЯ И АВТОМОБИЛЕН
ПРЕВОЗ НА СТОКИ
И ПЪТНИЦИ

1. Договарящите страни отбелязват, че приложимото право на ЕС позволява независимите национални органи за разпределяне на капацитет да бъдат компетентни за разпределяне на влаковите пътища по недискриминационен начин.

Договарящите страни отбелязват, че в съответствие с Директива 2012/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 21 ноември 2012 г. за създаване на единно европейско железопътно пространство (ОВ L 343, 14.12.2012 г., стр. 32) управлението на движението остава от компетентността на националните управители на инфраструктура.

2. Договарящите страни отбелязват, че при спазване на съответните правила за конкуренция приложимото право на ЕС не изключва възможността международни обединения да извършват международни услуги, включително международни услуги, които се състоят отчасти от услуги, които участват в разписанието за интервални- услуги.
3. Договарящите страни се стремят да удължат срока на действие на преходните мерки за запазване на нормалния железопътен трафик между Швейцария и Европейския съюз, предвидени в Решение № 2/2019 на Комитета за вътрешен транспорт Общност/Швейцария (ОВ ЕС L 13, 17.1.2020 г., стр. 43), на всеки три- години, при спазване на съответните решения на Съвместния комитет.

СЪВМЕСТНА ДЕКЛАРАЦИЯ,
ПРИДРУЖАВАЩА ПРОТОКОЛА ЗА ДЪРЖАВНАТА ПОМОЩ
КЪМ СПОРАЗУМЕНИЕТО МЕЖДУ ЕВРОПЕЙСКАТА ОБЩНОСТ
И КОНФЕДЕРАЦИЯ ШВЕЙЦАРИЯ ОТНОСНО ЖЕЛЕЗОПЪТНИЯ И АВТОМОБИЛЕН
ПРЕВОЗ НА СТОКИ
И ПЪТНИЦИ

Ако Европейската комисия предостави финансова подкрепа под каквато и да е форма, за която не се прилагат правилата за държавна помощ съгласно настоящия протокол и която нарушава или заплашва да наруши конкуренцията чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия или производството на някои стоки и засяга търговията между договарящите страни, попадаща в обхвата на Споразумението, Швейцария може да поиска консултации за обсъждане на въпроса.

СЪВМЕСТНА ДЕКЛАРАЦИЯ,
ПРИДРУЖАВАЩА СПОРАЗУМЕНИЕТО
МЕЖДУ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
И КОНФЕДЕРАЦИЯ ШВЕЙЦАРИЯ ОТНОСНО ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯТА

Ако Европейската комисия предостави финансова подкрепа под каквато и да е форма, за която не се прилагат правилата за държавна помощ съгласно посоченото Споразумение между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария относно електроенергията и която нарушава или заплашва да наруши конкуренцията чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия или производството на някои стоки и засяга търговията между договарящите страни, попадаща в обхвата на Споразумението, Швейцария може да поиска консултации за обсъждане на въпроса.

Декларации, посочени в член 2, параграф 3 от Решението на Съвета за сключване, от името на Съюза, на широкообхватен пакет от споразумения за консолидиране, задълбочаване и разширяване на двустранните отношения с Конфедерация Швейцария

ДЕКЛАРАЦИЯ НА ШВЕЙЦАРИЯ
ОТНОСНО МЕРКИТЕ, КОИТО ТРЯБВА ДА СЕ ПРЕДПРИЕМАТ ПО ОТНОШЕНИЕ НА
САМОСТОЯТЕЛНО ЗАЕТИТЕ ЛИЦА
В КОНТЕКСТА НА ПРОЦЕДУРАТА ЗА УВЕДОМЯВАНЕ
ЗА КРАТКОСРОЧНИ ПРЕСТОИ, СВЪРЗАНИ С РАБОТА

Швейцария декларира, че с оглед на решенията във връзка с командироването на работници, описани в приложение I към Споразумението и в Съвместната декларация относно уведомяването за започване на работа, при необходимост ще предприеме мерки, за да гарантира, че самостоятелно заетите лица не заобикалят тези правила.

Декларация, придружаваща Споразумението
между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария относно здравето

ДЕКЛАРАЦИЯ
НА КОНФЕДЕРАЦИЯ ШВЕЙЦАРИЯ ОТНОСНО
ВКЛЮЧВАНЕТО ПО АНАЛОГИЯ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИТЕ ЕЛЕМЕНТИ
В СПОРАЗУМЕНИЕТО ОТНОСНО ЗДРАВЕТО

Конфедерация Швейцария декларира, че институционалните елементи, които са общи за споразуменията в областите, свързани с вътрешния пазар, в които Швейцария участва, са включени само по аналогия в посоченото споразумение, тъй като това е необходимо за функционирането на сътрудничеството, посочено в него. Това не представлява прецедент по отношение на бъдещи споразумения, които не са в областите, свързани с вътрешния пазар, в които Швейцария участва.
